

Fire internationale forestillinger, der gjorde indtryk på Festival of Wonder 2019: 'Tria Fata', 'Chambre Noire', 'Babylon' og 'Besøgstid forbi'. Fotos af festivalens faste fotograf: Peter Birk (se stor udgave af illustrationen via hyperlink i faktaboksen)

Dukker på besøg

14-11-2019

Temaet 'Teater på liv og død' kom tæt på tilskuerne under den netop afviklede Festival of Wonder i Silkeborg, hvor ikke mindst en tysk ungdomsforestilling med dukke-henrettelser og krav om aktiv stillingtagen vakte furor. Der var flere andre dystre og vedkommende forestillinger; der var også flotte og humoristiske oplevelser for alle aldre - og dukketeatergenren blev som vanligt strakt langt med dukker, objekter, animationer, papirteater og nycirkus m.v.

Af: Carsten Jensen

Lørdag 9. november kunne man internationalt fejre 30-året for Murens fald. På Festival of Wonder i Silkeborg kunne man lokalt og selvfølgelig noget mindre historisk glæde sig over, at muren mellem børne- og voksteater netop her også er faldet for længe siden. For som vel stort set den eneste større teaterfestival i Danmark kan man her ubesværet shoppe rundt mellem internationale og danske teateroplevelser for alle aldre. Også selvom der er tale om en festival med dukketeater - som bl.a. dækker over animations- og objektteater m.v. - der andre steder i landet har haft svært med at trænge igennem med budskabet om, at det ingenlunde kun er gammeldags marionetteater for børn, der er på spil.

Det beviste Festival of Wonder atter gennem fire teaterdage med fulde huse til stort set samtlige forestillinger - og uanset aldersgruppe for de kunstneriske udfoldelser har publikum bestået af et imponeret segment af 60+'ere, tilsat børnefamilier og unge.

Den faste garde

Det er nemlig ikke til at overse, at de ældre udgør festivalens tilskuersignatur: De lokale omkring pensionistalderen og op pusher adgangstegn i rå mængder, når der åbnes for billetsalg to måneder før festivalstart. De internationale voksenforestillinger ryger normalt først, dernæst de internationale og danske børneforestillinger - og ofte må børnefamilierne med deres anderledes sene tilmeldingshorisont tæt på selve begivenheden konstatere, at der altså er udsolgt på de fleste hylder.

De mange ældre teaterelskere tilhører en markant gruppe af pensionerede lærere, seminarielærere, bibliotekarer m.fl. De kommer festival efter festival af interesse og for at støtte et vigtigt tilbagevendende

FAKTA

- * Festival of Wonder / Silkeborg Dukketeaterfestival - 7.-10. november 2019
- 30 forskellige forestillinger, 86 opførelser - samt udstillinger, film, backstage talks, workshops m.v.
- Silkeborg Dukketeaterfestival/Festival of Wonder har eksisteret siden 1986, blev international i 1990 og har været afviklet årligt til 1999, hvor den blev biennal.
- Hjemmeside: www.festivalofwonder.dk

kulturtilbud - og forsømmer heller ikke lejligheden til at rose den biennale festivals udbud og tilstedeværelse i Silkeborg.

At billetpriserne ligger på indbydende 40 og 75 kr. - med et par enkelte udsving til 100 kr. - betyder givet også noget for storkøb af billetter.

En storladen åbningsforestilling

For Deres udsendte er det altid en kilde til forundring at se og fornøjelse at snakke med disse lokale teatergængere, der møder så talstærkt op og med stor entusiasme kaster sig over dukketeaterkunsten i alle de afskygninger, som Festival of Wonders vidtfavnende kunstneriske leder, Ulla Dengsøe, har valgt ud.

Helt i festivalens ånd var dette års åbningsforestilling en halvanden time lang event for alle store og små mennesker over fem år (dagen efter afviklet som en lukket forestilling for lokale skolebørn i en 45 minutter lang udgave).

Og hvornår har man lige på en scene set et kæmpestort dinosaur-skelet med et fem meter langt slips og en kæmpeskildpadde med et finurligt glimt i øjet og vink til publikum fra det massive forben?!

Spanske Theatre Etcéteras teaterkoncert, 'Drømmen om dyrenes karneval', er bygget over et værk, skrevet af den franske komponists Camille Saint-Saëns i 1886 til en privat lejlighed - først kort før sin død gav han tilladelse til offentlig udgivelse af det siden mest berømmede af hans værker.

Den monumentale forestilling - befolket af flotte, store dyreobjekter, syv dukkeførere og 11 klassiske musikere - var et særdeles spektakulært og underholdende show, men i flere af de andre store internationale forestillinger var festivaltemaet 'Teater på liv og død' unægtelig mere nærværende.

Til bredden af Gudenåen

I sin åbningsstale før forestillingen benyttede festivalens mangeårige kunstneriske leder, Ulla Dengsøe, lejligheden til at citere et prosadigt om Festival of Wonder, sat i verden af den kendte lokale forfatter Bent Rasmussen:

Langt over lande er dukkerne rejst for at besøge os.

De har taget deres egne historier med.

For en stund har de slået sig ned ved bredden af denne egne mytefortæller nummer ét:

Min barndoms Mississippi, Gudenåen.

De vil endda spejle sig i dens flegmatiske strøm, og åkongens lyse datter vil synge for dem

Og spille på sivene i en månelys nat.

Og de vil blive fortryllet, som vi bliver det af dem,

og de vil komme hertil igen og igen, som de har for vane.

Og af hjertet tak for det.

Således blev Festival of Wonder 2019 på poetisk vis sat i gang i Silkeborg, der med 'vinterbelysning' i gaderne (således kaldet, fordi det angiveligt skal holde længere end julen over) tog imod 30 forskellige forestillinger fra ind- og udland.

Åbningsforestillingen var placeret i Jysk Musikteaters store sal, som er det eneste spillested på festivalen med nummererede pladser.

På de øvrige, der alle ligger i rimelig gåafstand fra hinanden, må der kæmpes om de bedste pladser, hvilket giver kødannelse i rigtig god tid for showtime.

Den store tilstrømning, der ved de fleste forestillinger tydeligvis bragte belægningsprocenten et stykke over de stipulerede tilskuertal, kan følgelig gå ud over udover det samlede udsyn til de mindre forestillinger med små dukker/objekter.

Festivalen havde dog i år sikret flere høje podier til spillerne og tilskueropbygninger med rimelig hældning - og så måtte den særlige stemning af nærvær og vedkommende kunst tage sig af resten....

Højdepunkter

Denne skribent nåede et stykke over en halv snes internationale forestillinger - de fleste danske var nemlig set i sæsonens løb og er også anmeldt i Teateravisen. Men stod sig rigtig godt i det samlede program, understreget med meget positive tilskuerreaktioner meldt ud til Deres udsendte.

Og var i øvrigt alle for børn med et par undtagelser: Bådteatrets anmelderroste og seværdige 'Jernring', bygget over hele Shostakovichs 'Leningrad-symfoni', og Papirteatret Meklenborgs 'Flod', bygget over udvalgte sange fra Peter Gabriel.

Her er følgelig nogle ord om de internationale forestillinger, der på forskellig vis gjorde størst indtryk.

Festivalens rent kunstnerisk bedste forestilling var nok franske Theatre La Pendues 'Tria Fata' (13+), hvor en musiker og en dukkefører/danser lader en forestilling om levet liv og snarlig død for en gammel kvinde udspille sig i en kabaretagtig form. Her forener musik og dukker sig i en mørk, men også både humoristisk og sært livsbekræftende oplevelse.

'Tria Fata' er angiveligt blevet skabt gennem instruktørens oplevelser og samtaler på sin mors dødsleje.

Festivalens absolut muntre højdepunkt stod Neville Tranter og hans Stuffed Puppet Theatre for med 'Babylon' (16+). Den australsk-født og siden 1978 i Holland residerende dukketeaterlegende, der heldigvis er et fast indslag på Festival of Wonder, diverterede denne gang publikum med en humoristisk og absurd bibelhistorie,

hvor både en vankelmodig Gud og en usikker Jesus (og hans bedste ven, et får!) og Djævelen optræder i et flygtningebåds-scenarie, hvor målet er det forjættede land 'Babylon'.

Som altid fører Tranter en masse groteske dukker i menneskestørrelse over scenen i et rask og overmåde underholdende tempo - og med en imponerende række forskellige stemmer, så man som altid glemmer, at dukkeføreren står for det hele...

Som en tilskuer sagde til Deres udsendte lige efter den velfortjente applaus: »Jeg var lige ved at græde over, hvor godt det var!«

Næsten ubærligt

Næsten udenfor kategori var tyske 'Besuchszeit vorbei' ('Besøgstid forbi'/16+) fra Theater Junge Generation i Dresden, der virkelig delte vandene og var genstand for mange efterfølgende diskussioner blandt tilskuerne - og således fik den klart intenderede virkning.

Forestillingen var et ordløst og nærmest fascistoidt orgie af offentlige henrettelser og vilkårlige mord, udført af formummede skikkelser på en uendelig mængde dukker, der blev smidt rundt i et lokale uden stole, hvor tilskuerne mere og mere forstemt trykkede sig mod væggene. Frustrerede og irriterede over den provokerende dukkemassakre - der åbenlyst kaldte på handling hos alle os mennesker, der oftest vælger at se den anden vej i slige ubærlige situationer.

Der VAR enkelte i hver af de to opførelser på festivalen, der formåede at sige fra og bl.a. værgede sig ved deltage aktivt i spillernes aflivning af dukker (læs: mennesker) i den abrupt afsluttede forestilling, men ingen gik upåvirkede derfra.

'Besøgstid forbi' sætter menneskets mørkere natur til offentlig debat og har været spillet i Tyskland og andre lande siden premieren i 2016 - herunder på den store ungdomsteaterfestival 'Augenblick mal!' i Berlin tidligere i år.

Med det historiske tilbageblik på nazisternes rædselsregime og de aktuelle uhyrligheder i det krigsplagede Mellemøsten farver netop konstellationen af et tysk ungdomsteater og en israelsk idemand og instruktør (Ariel Doron) nok også oplevelsen.

Ariel Doron er også kendt for den prisvindende forestilling 'Plastic Hero' (kunne opleves på festivalen Enestående på Gruppe 38 i 2017), der med ganske små dukkesoldater og militært materiel også satte volden kontra mennesket til debat. I Silkeborg var skalaen og provokationen blot endnu større.

Dødslejetæter

Deres udsendte havde også set frem til franske Theatre Plexus Solaires 'Chambre Noire' (Mørkeværelset/voksne), der foregår ved Valerie Jean Solanas dødsleje i 1988. Hun blev kendt som radikal feminist, skaber af det berømte SCUM-manifest (Society for Cutting up Men - Foreningen til at skære mænd i stykker...) og et mislykket attentat på Andy Warhol.

Det er en mildtest talt dyster forestilling med autentisk aftryk - inspireret af Sara Stridsbergs roman 'Drømmefakultetet' (som hun fik Nordisk Råds Litteraturpris i 2007) - med fornemt samspil mellem to nordmænd, teaterkompagniets dukkefører/skuespiller Yngvild Aspeli og perkussionist og sanger Ane Marthe Sørlien Holen.

Forestillingen blev opført med engelsk tale på Jysk Musikteaters store scene, men man havde faktisk svært ved at høre flere af de for stykket så vigtige replikker - hvor en del også blev fremsagt med ryggen til publikum. Det er muligt at en microport bevidst var fravalgt for ikke skæmme en lejlighedsvis meget introvert spillestil, men ærgerligt for helhedsoplevelsen af en meget spændende og dybt interessant forestilling.

Nycirkus og gensyn

På Festival of Wonder kunne man også i et stort telt på havnefronten ved Gudenåen opleve en fascinerende event, 'Cirkusartisten' (Familieteater/fra 6+) med akrobatik og humor helt i top, hvor artisten, schweiziske David Dimitri, sluttede af med at forlade forestillingen gennem et hul i cirkusteltet for at balancere på line højt over gadeplan.

Det var flot, rendyrket nycirkus, som dog uden kunstnerisk leder Ulla Dengsøes tilføjelse af termen 'visuelt teater' i festivalens kunstneriske slogan ville syntes forkert anbragt på en dukke- og objektteaterfestival. Hvilket faktisk blev kommenteret blandt det sagkyndige publikum.

Den kendte artist var på Festival of Wonder for første gang, mens en nærstudering af programmet viste gensyn med en håndfuld forestillinger fra tidligere festivaler. Ifølge Ulla Dengsøe bl.a. taget med igen for at sikre en præsentation af hele paletten af forskellige former for dukketeater.

Hvor man ved hver eneste festival til alle tider ville glæde sig over franske Theatre La Pendues 'Poli Degain' (Politiet efter os'/7+ - også vist 2011) med deres vildt morsomme og entusiastiske dekonstruktion af et traditionelt Master Jakel-stykke, og svenske Skogsteaterns 'Historien om Anki' (2-4 år - også vist 2013) med dansk-svenske Pytte Ravns formidable bugtaler-dukkespil i en meget velturneret og publikumsorienteret forestilling, er det lidt sværere at se, hvad festivalen vil med tjekkiske Pavel Vangelis 'Swinging Marionettes' (7+ - også vist 2003).

Man kan ikke fraviste Vangeli en vis strengekunst med de let bedagede dukker, men ubehjælpomme intermezzi mellem en række musik- og sangledsagede sketches, hvor dukker svinges voldsomt og ligegyldigt

rundt (udover at det dækker titlen) i en serie rullescenografier, som kunne være dårligt malet allerede i 1970'erne, gjorde det til lidt af en pine at (gen)overvære.

På gensyn 11.-14. november 2021

Således lige et par afsluttende knubbede ord om et ellers gennemført flot program, der gør Festival of Wonder til et tilløbsstykke for både lokale, nationale og udenlandske dukketeater-interesserede.

Festivalen er samtidig et arrangementsmæssigt kropsnært arrangement, der tydeligvis er et godt sted for kunstnere, arrangører og andre fagfolk at mødes og netværke og hente gensidig inspiration.

Og så skal den eventuelt udholdende læser slippe for flere meninger - udover en kraftig opfordring til at gæste Silkeborg til næste Festival of Wonder, hvis man gerne vil opleve spændende internationale og danske forestillinger udi dukke-, objekt- og visuelt teater. Det foregår 11.-14. november 2021...

Teateravisens omtale af Festival of Wonder 2019.doc